

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมา ได้ให้ความสำคัญกับอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้น โดยมุ่งเน้นการผลิต ส่งเสริมในภาคอุตสาหกรรมและภาคการเอาใจใส่ต่อภาคชนบทหรือภาคการเกษตร ทำให้เกิดสภาพที่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างและความเหลื่อมล้ำทางสังคม สาเหตุมาจากการกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรม ทำให้เกิดปัญหาการอพยพของแรงงาน การย้ายถิ่นจากชนบทสู่เมือง ผู้คนในวัยแรงงานเข้มารับจ้างในตัวเมือง ทั้งให้คนแก่และเด็กอยู่กันตามลำพังในชนบท ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลง คุณภาพชีวิตของประชาชนต่ำลง การพึ่งพิงเทคโนโลยีนำเข้าสินค้าประเภททุนจากต่างประเทศ เนื่องจากรัฐบาลมีการเร่งขยายตัวทางเศรษฐกิจที่เน้นตัวเงินเป็นหลัก ประกอบกับประเทศไทยได้ประสบปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจ ในปี พ.ศ.2540 เป็นต้นมา ทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากปัญหาเศรษฐกิจ โดยถ้วนหน้า ส่งผลให้ทุกองค์กรหน่วยงานภาครัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศได้ทบทวนถึงนโยบาย แนวทางในการบริหารประเทศและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบเศรษฐกิจที่ทำให้ประชาชนมีสภาพความเป็นอยู่แบบพออยู่พอกิน และสามารถดำรงชีพได้อย่างมีความสุข

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ซึ่งเป็นแผนที่ได้อัญเชิญแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่เน้นแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงในทางสังคม ช่วยแก้ปัญหาการพัฒนาที่ขาดความสมดุลด้านเศรษฐกิจ และยุทธศาสตร์ที่สำคัญของการทำงาน คือ การมีส่วนร่วม และการเสริมสร้างศักยภาพชุมชนในการพัฒนา โดยเน้นการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในภูมิภาคและชนบทให้พึ่งตนเองได้ มีเศรษฐกิจชุมชนมั่นคงและเป็นฐานในการยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตในอนาคต โดยการส่งเสริมสนับสนุนครอบครัว

ชุมชน ให้มีการริเริ่มทำธุรกิจที่ชุมชนเป็นเจ้าของ และบริหารจัดการภายใต้ความร่วมมือของภาคธุรกิจเอกชน รวมทั้งการบริหารจัดการธุรกิจชุมชน โดยองค์กรชาวบ้านด้วยตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2545: 3)

งานพัฒนาชนบทที่ผ่านมาเป็นการพัฒนาด้านเศรษฐกิจที่หน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชนและองค์กรประชาชนอื่นๆ ได้เสนอทางเลือกซึ่งสอดคล้องกับสภาพทางสังคมของภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ การทำเกษตรผสมผสาน เกษตรธรรมชาติ และงานธุรกิจชุมชน การเกษตรแบบผสมผสานเป็นทางออกของการเอาชนะความแห้งแล้ง เพื่อผลิตอาหาร โดยเน้นการผลิตเพื่อการบริโภคเป็นหลัก ซึ่งไม่ก่อให้เกิดรายได้สู่ครอบครัว เกษตรกรจึงพยายามที่จะแสวงหาหนทางที่จะสร้างเศรษฐกิจใหม่ให้กับสังคมของตนเอง โดยเปลี่ยนจากการผลิตเพื่อการบริโภคมาเป็นการผลิตเพื่อจำหน่าย ก่อให้เกิดเป็นธุรกิจชุมชนขึ้น และธุรกิจบางอย่างก็เป็นที่นิยมของตลาด สามารถสร้างรายได้ที่ดีให้กับเกษตรกร (บงกช หงส์คำมี. 2537: 2) กิจกรรมของธุรกิจชุมชนมีมาจากการอุตสาหกรรมที่ทำงานในครัวเรือนของชาวชนบทเป็นส่วนใหญ่ และสามารถสร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการ อาศัยแรงงานเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิต ย่อมก่อให้เกิดการจ้างงานมากกว่ากิจกรรมขนาดใหญ่และยังช่วยทำให้เกิดการกระจายรายได้ให้กับชุมชนด้วย (ชัยยุทธ์ ปัญญาสวัสดิ์ สุทธิและสกันธ์ วรรณวิวัฒนา. 2533: 33-34) ดังนั้น การประกอบธุรกิจชุมชนจึงถือเป็นทางออกหนึ่ง ของการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจในชุมชนชนบท ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญของประเทศ เนื่องจากธุรกิจชุมชนใช้ทุนในการประกอบการน้อย ส่วนใหญ่จะใช้วัตถุดิบจากภาคการเกษตร และการประกอบการสามารถทำควบคู่กับภาคการเกษตรได้ โดยยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการทำงาน คือการเน้นให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม จัดตั้งกลุ่มอาชีพในชุมชนเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนเน้นการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ เพื่อให้มีความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

การริเริ่มแนวทางการทำธุรกิจชุมชน ที่ชุมชนเป็นเจ้าของ และบริหารจัดการโดยชุมชนภายใต้ความร่วมมือจากภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้การสนับสนุนส่งเสริม เพราะธุรกิจชุมชนเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการยกระดับรายได้ สร้างความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจภายในครอบครัว ชุมชน อีกทั้งยังเป็นการฝึกให้ประชาชนที่เป็นสมาชิกกลุ่มได้เข้าใจและเรียนรู้การดำเนินงานกิจกรรมในรูปของกลุ่มได้ถูกต้อง อีกทั้งฝึกการบริหารงานกลุ่มในรูปแบบประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับหลักการพัฒนาชุมชน

คือ ก่อให้เกิดความร่วมมือของประชาชน การแสวงหาผู้นำ การเสียดสผลประโยชน์ส่วนตน การประสานงาน ความรับผิดชอบร่วมกันและการขยายผลของกิจกรรม (ยูวัฒน์ วุฒิเมธี. 2536: 6-8) ส่งผลต่อภาพรวมเศรษฐกิจของประเทศ ธุรกิจชุมชนจะมุ่งเน้นการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชน ส่งเสริมให้เกิดการพึ่งพาตนเองโดยการใช้ต้นทุนในชุมชนท้องถิ่นของตนให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการประกอบการ และเกิดการบริหารจัดการโดยคนในชุมชนเพื่อสร้างพลังและความเชื่อมั่นในศักยภาพของชุมชน ดังนั้นธุรกิจชุมชนจึงเป็นอีกหนี่งทางเลือกในการสร้างงาน สร้างรายได้ สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนชนบท

จังหวัดร้อยเอ็ดเป็นจังหวัดหนึ่งที่อยู่ตอนกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เกษตรกรภายในจังหวัดมีการประกอบอาชีพในภาคการเกษตร เกษตรกรเหล่านี้มีรายได้จากผลผลิตทางการเกษตรเป็นหลัก อีกทั้งความเป็นอยู่และรายได้เฉลี่ยต่อหัว (Per Capita GPP) 21,941 บาท เป็นอันดับที่ 9 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็นอันดับที่ 66 ของประเทศไทย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2542 : ไม่มีเลขหน้า) เกษตรกรจึงมีความต้องการที่จะหาอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้เข้าสู่ครอบครัว นอกเหนือจากรายได้จากอาชีพหลัก ดังนั้นจึงมีแนวคิดที่จะมีการรวมกลุ่มกัน เพื่อจัดตั้งเป็นกลุ่มธุรกิจชุมชนขึ้น เพื่อที่เกษตรกรทุกคนจะได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ร่วมกัน ปัจจุบันในจังหวัดร้อยเอ็ดมีกลุ่มธุรกิจชุมชนอยู่ถึง 347 กลุ่ม (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ด. 2549: ไม่มีเลขหน้า) โดยแบ่งออกเป็น ผลิตภัณฑ์ที่ได้ระดับ 5 ดาว มีจำนวน 11 กลุ่ม ผลิตภัณฑ์ที่ได้ระดับ 4 ดาว มีจำนวน 52 กลุ่ม ผลิตภัณฑ์ที่ได้ระดับ 3 ดาว มีจำนวน 134 กลุ่ม ผลิตภัณฑ์ที่ได้ระดับ 2 ดาว มีจำนวน 133 กลุ่ม ผลิตภัณฑ์ที่ได้ระดับ 1 ดาว มีจำนวน 17 กลุ่ม ในกลุ่มธุรกิจชุมชนดังกล่าวนี้ มีกลุ่มธุรกิจชุมชนที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ 33 กลุ่ม โดยแบ่งออกเป็น ผลิตภัณฑ์ที่ได้ระดับ 4 ดาว มีจำนวน 8 กลุ่ม ผลิตภัณฑ์ที่ได้ระดับ 3 ดาว มีจำนวน 16 กลุ่ม ผลิตภัณฑ์ที่ได้ระดับ 2 ดาว มีจำนวน 9 กลุ่ม โดยมีจำนวนสมาชิก 976 คน การที่ประชาชนได้รวมกลุ่มกันเพื่อจัดตั้งเป็นกลุ่มธุรกิจชุมชนขึ้น ประโยชน์ที่ประชาชนทุกคนคาดหวังนั้น เพียงเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นภายในครอบครัว การรวมกลุ่มเป็นธุรกิจชุมชนเพื่อที่จะทำการผลิตสินค้าร่วมกันจะก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น เพื่อนำมาจุนเจือครอบครัว และทำให้ประชาชนภายในจังหวัดได้มีงานทำ อีกทั้งยังสามารถยึดเป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริม ตลอดจนเป็นการ

กระจายงานไปสู่ชุมชนชนบท ลดปัญหาการอพยพของแรงงานที่เข้าสู่เมืองใหญ่ในฤดูแล้ง อันจะเป็นหนทางนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองและมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศต่อไป

ถึงแม้ว่า ธุรกิจชุมชนจะเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการสร้างงาน สร้างรายได้ สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ดก็ตาม แต่การดำเนินธุรกิจชุมชนของกลุ่มต่างๆ ในช่วงที่ผ่านมาก็ได้ประสบปัญหาอุปสรรคหลายด้านในการทำงาน จนทำให้บางกลุ่มล้มเหลวและยุบตัวไปในที่สุด ยกตัวอย่างปัญหาที่ผ่านมา เช่น การขาดเงินทุนหมุนเวียน การขาดทักษะในการบริหารจัดการที่ดี ผู้นำไม่มีศักยภาพในการบริหารจัดการ การขาดทักษะและเทคนิคใหม่ๆ ในการพัฒนาและออกแบบผลิตภัณฑ์ หรือการพัฒนาองค์กร ฯลฯ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ทำให้กลุ่มธุรกิจชุมชนในเขตดังกล่าวประสบกับปัญหาในหลายๆ ประการ แต่ก็มีบางกลุ่มที่ดำเนินธุรกิจชุมชนจนประสบความสำเร็จสามารถสร้างรายได้ภายในครัวเรือน และชุมชนเพิ่มขึ้น นำไปสู่การพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งต่อไป โดยปัจจัยสำคัญที่ทำให้กลุ่มที่ทำธุรกิจชุมชนประสบความสำเร็จ เช่น การมีเงินทุนหมุนเวียนภายในกลุ่ม มีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายนอกอย่างต่อเนื่อง มีการเรียนรู้ และรับข้อมูลข่าวสารของตลาดอยู่เสมอ จนนำไปสู่การพัฒนาทักษะในด้านการบริหารจัดการ การพัฒนาฝีมือ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ต้องการของตลาด รวมถึงรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่มีความแปลกใหม่ หรือดึงดูดใจผู้ซื้อ และรวมไปถึงตัวผู้นำกลุ่มต้องมีความรู้ในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการกลุ่ม ซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการดำเนินธุรกิจชุมชน ของกลุ่มที่ประสบความสำเร็จจนสามารถสร้างรายได้ให้กับกลุ่มได้

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มธุรกิจชุมชน ว่าประกอบด้วยปัจจัยอะไรบ้าง ทั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงาน ส่งเสริมให้กลุ่มธุรกิจชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ และสามารถดำเนินการต่อไปได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน อีกทั้งยังสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนากลุ่มอาชีพในชุมชนชนบทอื่นๆ ให้มีความมั่นคงและยั่งยืนต่อไปด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน ของประชาชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาระดับของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มธุรกิจชุมชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
3. เพื่อศึกษาถึงข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของกลุ่มธุรกิจชุมชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด มี 3 ปัจจัยหลัก คือ

1. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารธุรกิจ คือ ด้านการบริหารและจัดการ ด้านการบริหารการผลิต ด้านการบริหารการตลาด และด้านการบริหารการเงินและการลงทุน
2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่ม คือ ผู้นำ คณะกรรมการ การมีส่วนร่วมของสมาชิก แรงงาน และการสร้างเครือข่าย
3. ปัจจัยเกี่ยวข้องกับชุมชน คือ ระเบียบข้อบังคับ กิจกรรมกับภายนอก และการจัดสวัสดิการ

โดยจะทำการศึกษาปัจจัยเหล่านี้ ว่าส่งผลอย่างไร จึงทำให้กลุ่มธุรกิจชุมชนประสบความสำเร็จ

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษา โดยกำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่
พื้นที่ในการศึกษา คือ กลุ่มธุรกิจชุมชนที่ดำเนินงานอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร คือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจชุมชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 976 คน (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ด. 2549: ไม่มีเลขหน้า) แบ่งเป็น 2 ประเภทดังนี้

2.1.1 ผู้นำ คณะกรรมการและสมาชิก ของกลุ่มธุรกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จ จำนวน 755 คน

2.1.2 ผู้นำ คณะกรรมการและสมาชิก ของกลุ่มธุรกิจชุมชนที่ไม่ประสบความสำเร็จ จำนวน 221 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้นำ คณะกรรมการและสมาชิก ของกลุ่มธุรกิจชุมชน จำนวน 284 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างโดยใช้การคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ ทาโร ยามานะ (Taro Yamane. 1973: 727) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภทดังนี้

2.2.1 ผู้นำ คณะกรรมการและสมาชิก ของกลุ่มธุรกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จ จำนวน 219 คน

2.2.2 ผู้นำ คณะกรรมการและสมาชิก ของกลุ่มธุรกิจชุมชนที่ไม่ประสบความสำเร็จ จำนวน 65 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรอิสระ หรือตัวแปรต้น (Independent Variables) ได้แก่

3.1.1 ปัจจัยที่เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจ ได้แก่ ด้านการบริหารและจัดการ ด้านการบริหารการผลิต ด้านการบริหารการตลาด และด้านการบริหารการเงินและการลงทุน

3.1.2 ปัจจัยเกี่ยวกับกลุ่ม ได้แก่ ผู้นำ คณะกรรมการ และการมีส่วนร่วมของสมาชิก แรงงาน และการสร้างเครือข่าย

3.1.3 ปัจจัยเกี่ยวกับชุมชน ได้แก่ ระเบียบข้อบังคับ กิจกรรมกับภายนอก และการจัดสวัสดิการ

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มธุรกิจชุมชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

นิยามศัพท์เฉพาะการวิจัย

เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้ให้ความหมายของคำนิยามศัพท์เฉพาะ ไว้ดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ หมายถึง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ มีอิทธิพล และมีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มธุรกิจชุมชน ได้แก่ ปัจจัยที่เกี่ยวกับการบริหารธุรกิจ ปัจจัยที่เกี่ยวกับกลุ่ม ปัจจัยเกี่ยวกับชุมชน

1.1 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารธุรกิจ หมายถึง การบริหารธุรกิจที่จะทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จได้นั้น ต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายๆ ด้านประกอบกัน จึงจะสามารถทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย การบริหารและจัดการ การบริหารการผลิต การบริหารการตลาด และการบริหารการเงินและการลงทุน

1.1.1 การบริหารและจัดการ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานของกลุ่มธุรกิจชุมชนที่มีการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ การจัด โครงสร้างกลุ่ม กฎระเบียบ บทบาทหน้าที่ทั้งผู้นำและสมาชิก มีส่วนในการตัดสินใจร่วมกันในการวางแผนการผลิต การกำหนดราคา การจัดจำหน่าย การติดต่อประสานงาน และการแก้ไขปัญหา

1.1.2 การบริหารการผลิต หมายถึง การวางแผนในการผลิต กำหนดคุณภาพ วัตถุดิบ การตรวจสอบคุณภาพสินค้า ลวดลายสีสันทัน การคิดค้นและปรับปรุงการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

1.1.3 การบริหารการตลาด หมายถึง กระบวนการวางแผนเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ การตั้งราคา การจัดจำหน่าย การโฆษณาส่งเสริมการขาย เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค และบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม คือผลตอบแทนที่เป็นกำไร

1.1.4 การบริหารการเงินและการลงทุน หมายถึง การวางแผนและการบริหารจัดการในด้านการเงินและทุนของกลุ่มธุรกิจชุมชน

1.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่ม หมายถึง การรวมตัวกันของบุคคลากรภายในกลุ่มธุรกิจชุมชน ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน ประกอบด้วย ผู้นำ คณะกรรมการกลุ่ม การมีส่วนร่วมของสมาชิก แรงงาน และการสร้างเครือข่าย

1.2.1 ผู้นำ หมายถึง ผู้นำของกลุ่มธุรกิจชุมชน ที่สมาชิกให้การยอมรับนับถือ และให้ความไว้วางใจที่จะดำเนินกิจกรรมต่างๆร่วมกับสมาชิก

1.2.2 คณะกรรมการกลุ่ม หมายถึง คณะบุคคลที่เป็นตัวแทนของกลุ่ม และได้รับการแต่งตั้งจากสมาชิกกลุ่มให้ทำหน้าที่ในการบริหารงานตามหน้าที่รับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย

1.2.3 สมาชิก หมายถึง สมาชิกกลุ่มธุรกิจชุมชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

1.2.4 การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มธุรกิจชุมชน ตั้งแต่การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ วางแผน การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ และการติดตามผล ที่ส่งผลให้กลุ่มธุรกิจชุมชนประสบความสำเร็จ

1.2.5 แรงงาน หมายถึง กลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นแรงงานในส่วนต่าง ๆ เพื่อช่วยกันขับเคลื่อน และดำเนินกิจกรรมของธุรกิจชุมชน

1.2.6 การสร้างเครือข่าย หมายถึง กลุ่มธุรกิจชุมชนได้มีการให้ความร่วมมือประสานงาน และร่วมแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างกลุ่มธุรกิจชุมชนด้วยกัน

1.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับชุมชน หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่สมาชิกของกลุ่มธุรกิจชุมชนร่วมกันทำเป็นข้อตกลง ในการที่จะร่วมกันดำเนินธุรกิจชุมชน ประกอบด้วย ระเบียบข้อบังคับ การทำกิจกรรมกับภายนอก และการจัดสวัสดิการ

1.3.1 ระเบียบข้อบังคับ หมายถึง กฎเกณฑ์หรือกติกาที่เป็นข้อตกลงพื้นฐานของสมาชิก เพื่อให้สมาชิกทุกคนได้ปฏิบัติตาม ทำให้การดำเนินงานของกลุ่มธุรกิจชุมชนเป็นไปอย่างราบรื่นและสอดคล้องกัน

1.3.2 การทำกิจกรรมกับภายนอก หมายถึง ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกลุ่มธุรกิจชุมชน โดยทั่วไปจะมีอยู่ 4 กลุ่ม คือ ภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน นักวิชาการหรือสถาบันการศึกษา และภาคเอกชน

1.3.3 การจัดสวัสดิการ หมายถึง การจัดกิจกรรมต่างๆ ให้กับสมาชิกภายในกลุ่ม มุ่งให้เกิดการกินดีอยู่ดีของสมาชิกภายในกลุ่ม ตอบสนองความต้องการในด้านต่างๆ ให้กับสมาชิก เพื่อประโยชน์ร่วมกันของส่วนรวม

2. ความสำเร็จของกลุ่มที่ดำเนินธุรกิจชุมชน หมายถึง การที่กลุ่มได้มีการรวมตัวกันจัดตั้งเป็นกลุ่มธุรกิจชุมชน มีการดำเนินงานตามขั้นตอนต่างๆ ก่อให้เกิดความสำเร็จของกลุ่ม โดยพิจารณาได้จากเกณฑ์ที่ได้รับการประเมินจากกรมการพัฒนาชุมชนเป็นหลัก

3. **ธุรกิจชุมชน** หมายถึง การรวมตัวกันของคนในชุมชนเป็นกลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ หรือธุรกิจขนาดเล็กในชนบท เพื่อดำเนินการทางธุรกิจที่มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน ทั้งนี้ จะต้องมุ่งส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถปรับฐานคิดและวิถีคิด มุ่งเน้นการรวมกลุ่มเพื่อร่วมกันจัดการอย่างครบวงจร ทั้งการผลิต การแปรรูป และการตลาด ธุรกิจชุมชนในที่นี้หมายถึง กลุ่มธุรกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

3.1 **กลุ่มธุรกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จ** หมายถึง กลุ่มธุรกิจชุมชนที่ผลิตสินค้าซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนดขึ้น คือ สินค้าที่ผลิตจะต้องได้รับการประเมินที่ระดับ 3 ดาวขึ้นไป

3.2 **กลุ่มธุรกิจชุมชนที่ไม่ประสบความสำเร็จ** หมายถึง กลุ่มธุรกิจชุมชนที่ผลิตสินค้าซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์ที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนดขึ้น คือ สินค้าที่ผลิตมีการประเมินที่ระดับต่ำกว่า 2 ดาว ลงมา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลทำให้เกิดผลสำเร็จของกลุ่มที่ดำเนินธุรกิจชุมชน
2. เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนแนวทางการจัดการส่งเสริม สนับสนุนของภาครัฐ และภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกิจชุมชน
3. ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ในการส่งเสริม พัฒนาอาชีพและเป็นสารสนเทศให้กับธุรกิจชุมชนอื่นๆ ที่สนใจ ถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มธุรกิจชุมชน
4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ ที่มาจากสมาชิกในกลุ่มธุรกิจชุมชนสามารถบอกได้ถึงความต้องการต่างๆ ที่จะช่วยกันพัฒนาธุรกิจชุมชนให้คงอยู่ และมีประสิทธิภาพต่อไป